

**НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»**

1. Закон «Про вищу освіту», серед іншого, створює умови для:

- посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів;
- поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу;
- забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях (з преамбули Закону).

2. Державна політика у сфері вищої освіти, серед іншого, ґрунтується на таких принципах:

- міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи;
- сприяння здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти;
- відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою (п.п. 4, 8 – 9 ч. 2 ст. 3).

3. Формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти, серед іншого, забезпечуються шляхом:

- гармонійної взаємодії національних систем освіти, науки, бізнесу та держави;
- підвищення якості вищої освіти;
- розвитку автономії вищих навчальних закладів та академічної свободи;
- визначення збалансованої структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб особи, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців;
- забезпечення інтеграції вищих навчальних закладів з виробництвом;
- створення умов для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю (п.п. 1, 2, 5, 6, 7, 10 ч. 3 ст. 3).

4. Складові системи забезпечення якості вищої освіти

4.1. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;

9) інших процедур і заходів (абз. 1 ч. 2 ст. 16).

Система внутрішнього забезпечення якості за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (абз. 2 ч. 2 ст. 16).

4.2. Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає:

- 1) забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;
- 2) забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості;
- 3) забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;
- 4) налагодження доступного і зрозумілого звітування;
- 5) проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями;
- 6) інших процедур і заходів (ч. 3 ст. 16).

4.3. Система забезпечення якості в діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти передбачає:

- 1) забезпечення наявності та ефективності процесів і процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- 2) забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- 3) забезпечення незалежності у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;
- 4) підзвітність;
- 5) інших процедур і заходів (ч. 4 ст. 16).

4.4. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти

Уряд зобов'язаний протягом п'яти місяців з дня набрання чинності ЗУ «Про вищу освіту» забезпечити створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти на засадах і в порядку, передбачених цим Законом (Закон набув чинності 06 вересня 2014 року, отже Національне агентство мало бути створене до 06 лютого 2015 року).

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти протягом шести місяців з дня його утворення має сформувавши і подати на затвердження МОН єдиний перелік спеціальностей на засадах поєднання чинного переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у ВНЗ, з чинним переліком спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, взявши за основу останній. При цьому чинні спеціальності вважати спеціалізаціями, які розробляються та затверджуються безпосередньо ВНЗ і не підлягають затвердженню державними органами (п.п. 5(10) - 6 Прикінцевих та перехідних положень).

Статус: постійно діючий колегіальний орган, уповноважений на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти; є юридичною особою із неприбутковим статусом (ст. 22), статут якої затверджується Урядом (ст. 17).

Повноваження Агентства:

- 1) формує вимоги до системи забезпечення якості вищої освіти, розробляє положення про акредитацію освітніх програм і подає його на затвердження МОН;
- 2) аналізує якість освітньої діяльності ВНЗ;
- 3) проводить ліцензійну експертизу, готує експертний висновок щодо можливості видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності;
- 4) формує за поданням вищих ВНЗ пропозиції, у тому числі з метою запровадження міждисциплінарної підготовки, щодо переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на відповідних рівнях вищої освіти, і подає його МОН;
- 5) формує єдину базу даних запроваджених ВНЗ спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на кожному рівні вищої освіти;
- 6) проводить акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;
- 7) формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, ВНЗ, за якими можуть визначатися рейтинги вищих навчальних закладів України;
- 8) розробляє вимоги до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені, розробляє порядок їх присудження спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів (наукових установ) та подає його на затвердження МОН;
- 9) розробляє положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад та подає його на затвердження МОН, акредитує спеціалізовані вчені ради та контролює їх діяльність;
- 10) акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;
- 11) здійснює інші повноваження, передбачені законом (ст. 18).

Склад: 25 членів із відкличним мандатом, які виконують свої повноваження на підставі укладених із ними цивільно-правових договорів (ч. 2 ст. 20), а саме:

- 1) два члени делегуються Національною академією наук України та по одному - від кожної національної галузевої академії наук;
- 2) тринадцять членів обираються з'їздами з числа представників ВНЗ державної, комунальної та приватної форми власності, у тому числі дев'ять членів - від державних ВНЗ, один член - від комунальних ВНЗ, три члени - від приватних ВНЗ;
- 3) три члени обираються спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців;
- 4) два члени обираються з'їздом представників органів студентського самоврядування ВНЗ з числа осіб, які здобувають вищу освіту (ч. 1 ст. 19).

Виняток щодо членства: до складу НЕ МОЖУТЬ ВХОДИТИ керівники і заступники керівників Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, ВНЗ, наукових установ, засновники приватних ВНЗ (абз. 2 ч. 2 ст. 19).

Строк повноважень: три роки без можливості бути членом більше двох строків. (абз. 1 ч. 2 ст. 19).

Керівництво: Голова та заступники голови призначаються на посади і звільняються з посад Урядом за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та працюють на постійній основі.

Структура: Секретаріат (ч. 3 ст. 20), Комітет з питань етики (розглядає питання академічного плагіату і вносить відповідні подання), Апеляційний комітет (розглядає звернення, заяви і скарги щодо діяльності та рішень спеціалізованих вчених рад і вносить відповідні подання), а також інші комітети, що формуються з числа членів (ч. 5 ст. 19).

Прийняття рішень: засідання є правомочним, якщо в ньому беруть участь не менше двох третин його членів. Рішення з усіх питань приймаються більшістю від повного складу (ч. 1 ст. 20). У разі виникнення у члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти конфлікту інтересів він зобов'язаний утриматися від голосування.

Експертна підтримка:

- формує галузеві експертні ради із забезпечення якості вищої освіти (ст. 21);

Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формуються у складі від 9 до 15 членів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань *або* досвід фахової роботи в галузі не менше п'яти років, крім представників органів студентського самоврядування.

До складу галузевих експертних рад можуть входити представники держави, **роботодавців**, їх організацій та об'єднань, **професійних асоціацій**, вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, представників органів студентського самоврядування, **міжнародних експертів**.

Члени галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не можуть входити до складу Науково-методичної ради та науково-методичних комісій МОН.

Порядок висунення кандидатур і обрання членів галузевих експертних рад та положення про них затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

З метою забезпечення виконання покладених на галузеві експертні ради функцій з їх членами можуть укладатися цивільно-правові договори.

Рішення з усіх питань приймаються більшістю від повного складу галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

- може залучати до проведення процедури акредитації освітньої програми акредитовані ним незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти (ч. 5 ст. 20, ст. 23);

Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти

Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти - це недержавна організація (установа, агенція, бюро тощо), акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, що здійснює оцінювання освітньої програми, результатів навчання та/або вищих навчальних закладів (їхніх структурних підрозділів) з метою вироблення рекомендацій і надання допомоги вищим навчальним закладам в організації системи забезпечення якості вищої освіти та внесення пропозицій Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти щодо акредитації освітньої програми.

Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть співпрацювати з Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти, зокрема, з метою запровадження європейських стандартів і рекомендацій щодо підвищення якості вищої освіти в Україні.

Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть видавати ВНЗ власні сертифікати про оцінку освітньої програми та/або систем забезпечення якості вищої освіти.

Участь ВНЗ у проведенні процедури оцінювання освітньої програми незалежною установою оцінювання та забезпечення якості вищої освіти є добровільною.

- запрошує до участі у своїй діяльності міжнародних експертів - професорів провідних іноземних вищих навчальних закладів та/або експертів інституцій, які забезпечують якість вищої освіти в інших країнах (ч. 4 ст. 19).

Елементи підзвітності: працює публічно із опублікуванням результатів роботи на веб-сайті (абз. 2 ч. 2 ст. 20), готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку, звіт про власну діяльність, формує пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направляє зазначені документи ВРУ, Президентові, Урядові та ВНЗ для їх обговорення та належного реагування (ч. 2 ст. 18).

Співпраця: співпрацює з національними та міжнародними інституціями у сфері вищої освіти, зокрема з тими, основним напрямом діяльності яких є забезпечення якості вищої освіти та акредитація (ч. 7 ст. 20).

5. Стандарти вищої освіти

5.1. Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарт розробляється для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ).

Національна рамка кваліфікацій - це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Національна рамка кваліфікацій **спрямована на:**

1) введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців;

2) забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудоких відносин;

3) сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні;

4) налагодження ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці.

3. Національна рамка кваліфікацій розробляється із залученням об'єднань організацій роботодавців та затверджується у порядку, визначеному законодавством (ст. 27 ЗУ «Про освіту» (змінена ЗУ «Про вищу освіту»)).

5.2. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

2) перелік компетентностей випускника;

3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;

4) форми атестації здобувачів вищої освіти;

5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

6) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності) (ч. 3 ст. 10).

5.3. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє МОН з урахуванням:

- пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади;

- галузевих об'єднань організацій роботодавців.

МОН затверджує стандарти вищої освіти за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (ч. 1 - 3, 6 ст. 10).

6. Атестація здобувачів вищої освіти

Атестація - це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей *вимогам стандартів вищої освіти*.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, у тому числі під час захисту дисертації, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою вищого навчального закладу (ст. 6).

7. Ліцензування освітньої діяльності

Освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться ВНЗ, науковими установами (для підготовки фахівців ступеня доктора філософії) на підставі ліцензій, які видаються МОН у визначеному Урядом порядку (ч. 1 ст. 24).

Покроковий порядок ліцензування: 1) Стандарт освітньої діяльності за відповідною спеціальністю – 2) Заява та пакет документів від ВНЗ – 3) Експертний висновок Національного агентства – 4) Заява та експертний висновок до МОН – 5) Прийняття рішення МОН

Отримання експертного висновку: ВНЗ подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність ВНЗ стандарту освітньої діяльності за відповідною спеціальністю. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти у двомісячний строк з дня надходження заяви та документів проводить ліцензійну експертизу та видає заявникові експертний висновок (ч. 2 ст. 24).

Прийняття рішення МОН: для отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності заявник подає МОН письмову заяву та експертний висновок Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. На підставі отриманих документів МОН протягом 10 робочих днів видає відповідному ВНЗ ліцензію на провадження освітньої діяльності або відмовляє у її видачі. Рішення про відмову у видачі ліцензії повинно бути обґрунтованим і містити посилання на конкретні положення стандарту освітньої діяльності, яким не відповідає заявник (ч. 3 ст. 24).

У разі невидачі заявнику у визначений законом строк ліцензії на провадження освітньої діяльності або неприйняття рішення про відмову в її видачі заявник має право провадити відповідну освітню діяльність без одержання ліцензії через 10 робочих днів після закінчення строку, встановленого для видачі ліцензії на провадження освітньої діяльності або прийняття рішення про відмову в її видачі, на підставі експертного висновку Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (ч. 3 ст. 24).

Строк дії ліцензії: ліцензії видаються окремо за кожною спеціальністю строком на 10 років і можуть бути анульовані лише з підстав, передбачених законом. Інформація про видачу та анулювання ліцензії вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Підстави для анулювання ліцензії за рішенням МОН:

- 1) подання ВНЗ заяви про припинення освітньої діяльності;
- 2) виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих для ліцензування;
- 3) невиконання ВНЗ протягом одного року розпорядження МОН про усунення порушення стандарту освітньої діяльності.

Рішення про анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності не може бути прийнято стосовно вищого навчального закладу, який має чинний сертифікат про акредитацію освітньої програми за відповідною спеціальністю (ч. 10 ст. 24).

8. Акредитація освітньої програми

ВНЗ, який бажає акредитувати освітню програму, подає Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю (ч. 1 ст. 25).

Покроковий порядок акредитації: 1) Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю; - 2) Заява та пакет документів від ВНЗ; - 3) Акредитаційна експертиза від Національного агентства та отримання експертного висновку відповідної галузевої експертної ради; - 4) Рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми.

Отримання експертного висновку: ВНЗ подає заяву до Національного агентства, протягом двох місяців з дня подання заяви Національне агентство за результатами акредитаційної експертизи приймає рішення про акредитацію чи відмову в акредитації відповідної освітньої програми. (ч. 2 ст. 25).

Прийняття рішення Національним агентством: рішення щодо акредитації освітньої програми приймається Національним агентством на підставі експертного висновку відповідної галузевої експертної ради, який представляє голова цієї експертної ради. Протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про акредитацію освітньої програми Національне агентство видає вищому навчальному закладу відповідний сертифікат (ч. 2 - 3 ст. 25).

Сертифікат підтверджує відповідність освітньої програми вищого навчального закладу за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти стандарту вищої освіти і дає право на видачу диплома державного зразка за цією спеціальністю (ст. 25).

Строк дії сертифікату: сертифікат про акредитацію вперше видається за кожною акредитованою освітньою програмою строком на п'ять років, а при другій та наступних акредитаціях - строком на 10 років. Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ч. 5 ст. 25).

9. Аспекти управління вищою освітою та забезпечення зв'язку із ринком праці

9.1. Уряд через систему органів виконавчої влади, серед іншого:

- організовує розроблення, затверджує та забезпечує виконання загальнодержавних програм розвитку сфери вищої освіти;
- забезпечує широку участь незалежних експертів і представників громадськості, роботодавців та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, у підготовці та прийнятті проектів нормативно-правових актів та інших рішень, що стосуються регулювання взаємодії складових системи вищої освіти та її функціонування в цілому (п.п. 2, 7 ч. 2 ст. 12).

9.2. МОН, серед іншого:

- розробляє стратегію та програми розвитку вищої освіти і подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;
- систематично відстежує та аналізує потреби ринку праці, вносить пропозиції щодо обсягів і напрямів державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою;
- сприяє працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів;
- розробляє та затверджує стандарти вищої освіти та стандарти освітньої діяльності за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті;
- за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти затверджує положення про акредитацію освітніх програм;
- розробляє порядок проведення ліцензійної експертизи та подає його на затвердження Кабінету Міністрів України (п.п. 1, 3, 11, 16, 21 – 22 ч. 1 ст. 13);
- утворює Науково-методичну раду, яка за участю Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти розробляє методологію, методичні рекомендації щодо розроблення

стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти, а також науково-методичні комісії, що розробляють стандарти освітньої діяльності та стандарти вищої освіти (ч. 6 ст. 13).

Склад Науково-методичної ради та науково-методичних комісій формується з представників держави, роботодавців та їх об'єднань, вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та галузевих національних академій наук, професійних асоціацій, міжнародних експертів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань або досвід фахової роботи в галузі не менше 10 років.

До складу Науково-методичної ради та науково-методичних комісій не можуть входити керівники і заступники керівників вищих навчальних закладів (наукових установ), а також більше одного представника від вищого навчального закладу (наукової установи).

Члени Науково-методичної ради та науково-методичних комісій не можуть входити до складу галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

У випадках, коли прийняття рішення МОНОм відповідно до закону вимагає погодження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, МОНО має право самостійно приймати рішення, якщо Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти не виконало свої повноваження у строки, визначені законодавством (абз. 3 ч. 5 ст. 13).

9.3. ВНЗ

До основних завдань ВНЗ, серед іншого, відноситься вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці (п. 10, ч. 1 ст. 26).

З метою вироблення стратегії та напрямів провадження освітньої та/або наукової діяльності вищого навчального закладу керівник вищого навчального закладу має правоутворювати на громадських засадах дорадчо-консультативні органи, зокрема раду роботодавців та раду бізнесу, якщо інше не передбачено статутом вищого навчального закладу (ч. 2 ст. 38).

9.4. Студентське самоврядування

Органи студентського самоврядування вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм (п. 10, ч. 5 ст. 40).

9.5. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники

Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники ВНЗ всіх форм власності мають право обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу (п. 5, ч. 1 ст. 57).

9.6. Студенти

Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, серед іншого, мають право на:

- вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить **не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.** При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;

- участь у формуванні індивідуального навчального плану;

- безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством (п.п. 15, 21, 24 ч. 1 ст. 62).

10. Формування та розміщення державного замовлення

10.1.Формування

Показники держзамовлення формуються за рівнями вищої освіти та спеціальностями з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці Мінекономіки, у порядку, встановленому законом, за участю ВНЗ, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, роботодавців та їх об'єднань (ч. 1 ст. 72).

10.2.Кількісні імперативи розміщення

Загальний обсяг держзамовлення для підготовки фахівців ступенів молодшого бакалавра, бакалавра на поточний рік становить не менш як 51 відсоток кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які у поточному році здобули повну загальну середню освіту.

Загальний обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня магістра на поточний рік становить не менш як 50 відсотків кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь бакалавра за держзамовленням.

Загальний обсяг держзамовлення на підготовку фахівців ступеня доктора філософії на поточний рік становить не менш як 5 відсотків кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь магістра за держзамовленням.

Дослідницький ВНЗ має переважне право на отримання держзамовлення на підготовку фахівців ступеня магістра в обсязі до 75 відсотків обсягу випуску бакалаврів, які навчалися за держзамовленням в цьому ВНЗ, а обсяг держзамовлення на підготовку фахівців ступеня доктора філософії - до 20 відсотків обсягу випуску магістрів, які навчалися за держзамовленням в цьому ВНЗ (ч. 2 ст. 72).

10.3.Процедура розміщення

Розміщення державного замовлення здійснюється на конкурсних засадах на принципах добросовісної конкуренції, відкритості та прозорості, рівноправності, об'єктивного та неупередженого оцінювання пропозицій учасників конкурсу (ч. 3 ст. 72).

Державне замовлення на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра розміщується шляхом укладення відповідних договорів між державними замовниками, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, та відповідними вищими навчальними закладами України, що в установленому порядку надали інформацію про вступ до них осіб, які на конкурсних засадах отримали право на здобуття вищої освіти за кошти Державного бюджету України (ч. 4 ст. 72 - набирає чинності з 1 січня 2016 року).

11. Працевлаштування студентів

Держава у співпраці з роботодавцями забезпечує створення умов для реалізації випускниками ВНЗ права на працю, гарантує створення рівних можливостей для вибору місця роботи, виду трудової діяльності з урахуванням здобутої вищої освіти та суспільних потреб (ч. 1 ст. 64).

12. Міжнародне співробітництво

З метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору держава сприяє:

- впровадженню механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти;

2) узгодженню Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя (п.п. 1 – 2 ч. 2 ст. 74).